

Ispunjen zavet velikog srpskog pesnika “VERUJEM U BOGA I SRPSTVO”

VLADIKA ARTEMIJE I PROTOSINDJEL SAVA U POSETI BERLINU

Gracanica, 23. oktobar 2000. god.- Na poziv nemackog ministra inostranih poslova g. Jozefa Fisera koji je upucen vladici Artemiju proslog meseca u vreme posete Kosovu, Episkop Artemije i o. Sava Janjic od 22. do 25. oktobra borave u radnoj poseti Berlinu kao gosti nemacke Vlade.

Susret sa predstavnikom Evangelisticke crkve Nemacke

U jutarnjim casovima prvog radnog dana posete, 23. oktobra, predstavnik Eparhije rasko-prizrenske i SNV KIM primio je opunomocnik Saveta evangelisticke crkve Nemacke EKG dr. Stefan Rajmers. U toku razgovora Episkop Artemije je izlozio nemackom domacinu vrlo tesku situaciju u kojoj zive kosovsko-metohijski Srbi narocito naglasivsi bolnu cinjenicu da je nakon zavrsetka rata na Kosovu i Metohiji u prisustvu velikog broja medjunarodnih vojnih snaga poruseno preko 90 pravoslavnih crkava i manastira. Vladika Artemije je objasnio dr. Rajmersu da Srbi danas na Kosovu zive bez osnovnih ljudskih prava i da je vrlo vazno da se i Evangelisticka crkva angazuje kako bi se obezbedila potrebna pomoc za stradalne i narocito za prognanike koji zive u vrlo teskim uslovima.

Susret sa ministrom inostranih poslova Jozefom Fiserom

U ranim popodnevnim casovima u zgradi nemackog ministarstva inostranih poslova episkopa Artemija i protosindjela Savu Janjica primio je savezni ministar spoljnih poslova Nemacke Jozef Fiser sa svojim najblizim saradnicima. U jednoipocasovnom razgovoru vladika Artemije se zahvalio na pozivu koji je ministar Fiser uputio jos pre mesec dana i naglasio da se nakon godinu i po položaj kosovskih Srba na Kosovu ne popravlja i da se i dalje nastavlja sa procesom diskriminacije svega sto je srpsko. Bezbednosna situacija je kljuc sadasnjeg kosovskog problema jer je u ovakvim uslovima vrlo tesko vratiti prognane i poceti sa ozbiljnom izgradnom demokratskih institucija. Ipak vrlo pozitivan korak koji fundamentalno menja perspektivu buduceg resavanja problema jesu demokratske promene u Beogradu i uverenje Crkve i SNV da ce predsednik Kostunica cvrsto stati u zastitu drzavnih i narodnih interesa na prostorima juzne srpske Pokrajine. Trenutno je neophodno sve uciniti da se prekine nasilje, da se pronadju i oslobode sva nestala i kidnapovana lica i sto pre obezbedi povratak prognanih Srba svojim domovima. Tek tada ce se stvoriti preduslovi za izgradnju istinskog demokratskog drustva i institucija i to u okviru Rezolucije 1244.

Ministar Fiser je takodje naglasio vaznost prestanka nasilja, oslobodjenja zatvorenika i svih nestalih lica, posebno istaknuvsi da bi ucesce kosovsko-metohijskih Srba na lokalnim izborima bilo veoma vazno i pozeljno. Vladika Artemije je ministru Fiseru obrazlozio da Srbi na Kosovu i Metohiji ne mogu da prihvate lokalne kosovske izbore bez osnovnog postovanja njihovih prava i sloboda, sa nozem pod grlom. Bez slobode zivljenja nemoguće je organizovati i slobodne izbore, istakao je vladika Artemije.

Ministar Fiser je narocito naglasio potrebu pozitivnog resavanja problema Kosovske Mitrovice sto moze da posluži kao model za resavanje celog kosovskog problema. G. Fiser je vladiku Artemija obavestio da je nemacka vlada preko UNMIK-a vec ulozila izvesna novcana sredstva koja su namenjena za razvoj ekonomije narocito u ovim krajevima. Vladika Artemije se slozio da je problem Mitrovice potrebno resiti pravedno i objektivno ali ne na stetu Srba. Medjutim istovremeno treba uciniti napore da se resava i pitanje Pristine i Prizrena odakle je vecina Srba proterana. Da bi opstale manje srpske enklave potrebno je ulagati sredstva i u te krajeve narocito razvijajuci mini projekte koji bi omogucili zaposlenje za narod.

Protosindjel Sava je istakao da buduće ucesce Srba u institucijama sada zavisi od samih Albanaca jer su srpski predstavnici pod najtezim uslovima pristali da ucestvuju u radu Prelaznog saveta i Administrativnog veka kako bi se cuo njihov glas ali je eventualno ucesce u skupstini Kosova koju medjunarodna zajednica namerava da formira na prolece pitanje o kome ce se odlucivati koncenzusom svih Srba u Pokrajini i u koordinaciji sa demokratskom vladom u Beogradu.

Pobeda demokratije u Beogradu konacno je stvorila uslove da kosovski Albanci udju u dijalog sa predstavnicima Vlade ali i da se nova Vlada aktivnije i efikasnije zalozila za prava i slobode svih gradjana na teritoriji Kosova i Metohije, istakao je vladika Artemije.

Susret sa Mihaelom Seferom

Nakon susreta sa saveznim ministrom Fiserom delegacija Eparhije rasko-prizrenske i SNV susrela se sa g. Mihaelom Seferom seferom odeljenja Ministarstva inostranih poslova za pitanja Balkana. U ovom razgovoru pored vec pomenutih stavova iznesenih u prethodnim susretima narocito je razgovarano o potrebi pronalazenja i oslobadjanja vise od 1000 kidnapovanih Srba kao i potrebi aktivnijeg angazovanja KFOR-a i UN policije protiv organizovanog nasilja i terora albanskih ekstremista. Zalosno je da nijedan napadac na vise od 90 unistenih pravoslavnih crkava nije priveden licu pravde i da se i dalje nastavlja unistavanje srpske kulture u prisustvu UNMIK-a i KFOR-a istakao je vladika Artemije.

Susret sa g. Markusom Mekelom

Radni deo dana završen je sastankom sa saveznim poslanikom u Bundestagu g. Markusom Mekelom koji je predstavnik socijal-demokratske parlamentarne grupe za inostrane poslove i predstavnik Bundestaga u NATO parlamentu. G. Mekel je inace bivsi ministar inostranih poslova DDR i istaknuti poznavalac balkanskih prilika.

Susret sa predstavnicima Bundestaga

U vecernjim casovima srpska delegacija sa Kosova i Metohije bila je na veceri koja je organizovana u Nemackom Parlamentarnom Drustvu i na kojoj je bilo prisutno nekoliko uglednih clanova Bundestaga koji se bave pitanjima Balkana i narocito Kosova. Izmedju ostalih u razgovoru su ucestvovali Dr. Helmut Lipelt, spoljnopoliticki predstavnik kluba

poslanika Zelenih, gdja Angelika Ber, predstavnik za odbrambenu politiku Saveza Zelenih, g. Gert Vajskirhen, predstavnik SDP u Bundestagu i drugi.

Nastavljena poseta Vladike Artemija u Berlinu

Danasnjim danom (24. oktobar) završava se zvanična poseta episkopa rasko-prizrenskog Artemija i protosindjela Save Janjica koji ovih dana borave u Berlinu na poziv nemackog ministra inostranih poslova g. Jozefa Fisera. Nakon jucerasnjeg susreta sa ministrom Fiserom i predstavnicima Unije Zelenih danas su održani sastanci sa predstavnicima politickih grupa za spoljne poslove CDU, CSU, FDP i SDP.

Sastanak sa predstavnicima koalicije CDU-CSU

Episkop Artemije i o. Sava danas su imali sastanak sa radnom grupom za spoljnu politiku Kluba poslanika CDU-CSU (Hriscansko demokratska unija, Hriscansko socijalna unija) u zgradi Bundestaga. Pred više od dvadeset uglednih nemackih poslanika predstavnici SNV KIM izložili su vidjenje situacije na Kosovu i Metohiji i posebno apelovali da se zaustavi nasilje nad Srbima i omoguci povratak prognanika svojim domovima. Buducnost Kosova i Metohije lezi u razvoju jednog gradjanskog i demokratskog drustva u okviru demokratske Srbije i SRJ a ne u stvaranju etnicki ciste albanske drzave, istakli su clanovi srpske delegacije.

Sastanak sa predstavnicima FDP

Nakon ovog sastanka Episkop Artemije i o. Sava primljeni su od strane Kluba poslanika za spoljnu, evropsku, bezbednosnu i razvojnu politiku FDP (Slobodne demokratske partije, liberali) u Bundestagu gde su se srpski predstavnici ponovo zalozili za hitno obustavljanje nasilja i sistematske diskriminacije koju Albanci na Kosovu i Metohiji sprovode nad Srbima. Vladika Artemije je narocito govorio o kidnapovanim Srbima i porusenim crkvama, na sto je jedan od poslanika vrlo snazno izjavio da nemacki KFOR nije dosao na Kosovo i Metohiju da bi omogucio da se pod plastom mirovne misije sprovodi etnicko ciscenje i nova represija nad Srbima i ostalim ne-Albancima.

Radni rucak sa predstavnicima spoljnopoliticke grupe SDP

Nakon obilaska plenarne sale i kupole Bundestaga u pratnji sluzbenika nemackog ministarstva inostranih poslova clanovi srpske delegacije sa Kosova i Metohije imali su u hotelu Adlon radni rucak koji je priredio dr. Eberhard Breht predsednik radne grupe za jugoistocnu Evropu Kluba poslanika SDP u Bundestagu. Rucku su prisustvovali clanovi radne grupe i vladika Artemije i o. Sava su i ovom prilikom govorili o problemima na Kosovu i Metohiji naglasavajuci potrebu hitnog ekonomskog ulaganja u razvoj srpskih enklava i obustavljanje nasilja koje sprovode Albanci.

Radni deo dana završen je pres konferencijom i predavanjem u srpskoj pravoslavnoj crkvi u Berlinu gde je pred vecim brojem okupljenih vladika Artemije govorio o golgoti srpskog naroda i njegove Crkve na Kosovu i Metohiji.

Nemacko ministarstvo inostranih poslova izdalo saopštenje povodom posete Vladike Artemija

Juce je nemacko ministarstvo inostranih poslova izdalo i zvanično saopštenje povodom susreta Ministra Fisera i Episkopa Artemija. Ministarstvo je potvrdilo da je odobrena suma od 1 milion nemackih maraka za potrebe ekonomske pomoci ugrozenom srpskom stanovnistvu na Kosovu i Metohiji i izrazilo je ozbiljnu zabrinutost i osudu zbog nastavljanja napada protiv Srba i Roma.

***

Matija Beckovic je u svom slovu podsetio da su poslednje reci Jovana Ducica bile: "Verujem u Boga i u Srpstvo".

Napisao ih je vec iznemocalom rukom, onda kada je u Boga i srpstvo mogao verovati jedino Jovan Ducic, u nevreme, kad su se i Bog i srpstvo i Jovan Ducic nasli medju inkriminisanim pojmovima naseg jezika.

U godini u kojoj je zamenio svet, dodao je Beckovic, Srbija, koja mu je bila iznad svega, dobila je lazne isprave i u njima upisano lazno ime, s laznim roditeljima, laznom godinom i mestom rodjenja.

Jovan Ducic je bio i zaduzbinar i potomak zaduzbinara. On je i za zivota ukrasavao svoj rodni grad statuama i stubovima, da bi naknadno ucinio sto ubedljivijim svoje rodjenje, ali je najtvrdji stub postavio on sam i svoj grad je najvise ukrasio danas kad je u njemu zauvek pocinuo. Trebinje ce biti cuvenije po njegovoj vecnoj, nego sto je bilo po njegovoj rodnoj kuci.

Jovan Ducic je najsumnija lirska zastava na kuli srpske poezije. Na tu visinu ga nije iznela ni knjizevna kritika, ni drzavna politika, nego ljubav i odanost citalackog naroda, kome su se svi naknadno priklonili. Svoje osporavatelje Ducic je podavio u kapi mastila.

Danas je Ducic iznesen na onaj vidik koji niko ne moze zakloniti. Preobrati se i ovo brdo nad Trebinjem i svo postalo crkva, a Trebinje i trebinjsko polje - postolje i porta. Neka najveći srpski pesnik harmonije i sklada, rekao je na kraju Beckovic, pociva u vecnom miru.

VLADIKA ARTEMIJE ZADOVOLJAN POSETOM BERLINU

Na kraju radnog dela posete Berlinu episkop Artemije izjavio je info-sluzbi SNV KIM da oseca veliko zadovoljstvo zbog posete Berlinu i mogucnosti da na najvisem nivou iznese pitanje stradanja srpskog naroda i njegove Crkve narocito u posleratnom periodu.

Glavni akcenat nase posete jeste namera da iznesemo istinu o nasem stradanju i zatrazimo pomoc i vece razumevanje od nemacke vlade. Ocekujemo da ce o drzavnim pitanjima sa svojim nemackim kolegama uskoro razgovarati predstavnici nase demokratske vlasti. Mi smo zeleli da iskoristimo ovu priliku kako bismo kao Kosovci ministra Fisera i nemacke parlamentarce iz prve ruke upoznali sa nepravdom i zlocinima koje kosovski Albanci vec vise od godinu ipo dana sistematski sprovode nad Srbima, Romima, Bosnjacima i drugim etnickim zajednicama u prisustvu medjunarodne mirovne misije, izjavio je Vladika Artemije.

U samo dva radna dana pruzena nam je prilika da razgovaramo ne samo sa nasim domacinom, ministrom Fiserom, koji je pokazao visok stepen razumevanja i spremnosti za pomoc, vec i sa blizu sezdesetak nemackih poslanika Bundestaga iz svih najvaznijih politickih partija i grupa koji direktno ucestvuju u formiranju spoljne politike Nemacke prema Balkanu i

narocito Kosovu, izjavio je vladika Artemije. Ovaj poziv nemackog ministarstva inostranih poslova i paznja koja nam je ukazana u toku posete i prilikom izlaganja nasih stavova potvrđuje jasan stav da Nemacka zeli da zauzme jos konstruktivniji stav povodom pitanja Kosova, narocito u svetlu najnovijih demokratskih promena u Beogradu. Narocito nas raduje da nijedan od nasih sagovornika u razgovorima sa nama nije podrzao ideju nezavisnog Kosova kao i cinjenica da Nemacka vlada cvrsto podrzava implementaciju Rezolucije 1244.

NA CEM ZIDAM CRKVU, NA CEM?

**"Kad moj prah, Tvorce, mirno predje
U grumen gline uzezene,
Tad nece vise biti medje
Izmedju tebe i izmedj mene".**

U ovim danima, kada se zemni ostaci pesnikovi sele u njegov zavicaaj, u Trebinje zapitajmo se, na cemu je sazdana "crkva" Duciceva? "Na steni, pesku ili blatu", kako sam sebe propituje? Rekao bih da je sazdana na jednome susretu, onome, koji je opisao u knjizi "Gradovi i himere", u "Pismu iz Palestine". Ducic je u Palestini boravio najverovatnije u maju 1931. godine, dok je jos bio kraljevski poslanik u Egiptu.

"Jednog ranog jutra posao sam za pustinju Judejsku".

Tim recima, Jovan Ducic zapocinje najlpsu stranicu svojih putopisa. I nastavlja: "Putem sam mislio da je moj srpski narod, po samoj svojoj izgradnji duha i ideala, najveći hriscanin medju narodima. Pre svega, on je najvećma od svih obozavao herojstvo i mucenistvo, - jedan ideal grcki, a drugi ideal arijski, a oboje oliceno u Hristu".

U "pustinji Judejskoj", ovome Srbinu hodocasniku, prvo je na umu njegov SRBSKI NAROD! I gle, obilazeci Palestinu, Ducic utvrdjuje da sve slavne licnosti iz Staroga Zaveta "iscezavaju pred velicinama i lepotama Hristove licnosti". Kaze: "Ali zato u Palestini niko drugi i ne obitava nego jedini Hristos!" Prvi put u svome zivotu, Jovan Ducic je ocaran Bogocovekom koji je tuda hodio, dok posmatrajuci proste kuce "cetvrtaste i bez krova", pomislja da je u nekoj od njih "nekad mozda zanocio Hristos".

**Kraj crkve cempres crn zagustio,
Hristovo jagnje ovca rodila,
I Sveti Marko orla pustio,
I Sveti Todor svog krokodila.**

("Hriscansko prolece")

Dakle, u "pustinji Judejskoj", Ducic se podseca sta su sve srbski kraljevi i carevi dali evropskoj povesnici, koliko su "sazidali hriscanskih zaduzbina". I kaze: "Dve hiljade, sto do danas sacuvanih crkava, sto hramova u razvalinama, nalazi se na srpskome tlu tako duboko odanom Hristu!

Dvadeset hiljada freski iz kicice nemanjickih sjajnih slikara, nalazi se danas ocuvano po srpskim bogomoljama nase stare carevine i starog gospodstva"...

U Jerusalimu, gde je ushicen najvećom "legendom koju je ljudsko srce istkalo i pozlatilo", Ducic je ponosan na svoje Srbe, na Nemanjice, koji su "potrosili svoje kule grosa i dukata da uzvise ime Gospodnje, i da ukrase slavu heroja, i da uznesu mucenika sa Golgote". Od svih, on izdvaja Svetoga Savu, "veliki pecat nase istorije".

"Zato sam, pored Hrista, mislio cesto ovuda i na ovog njegovog srpskog izvanrednog svetitelja. On me je pratio celim putem. Bio je mozda prvi od svih Srba koji je ovud prosao svojom kraljevskom nogom. Sve sto danas ovde blista na suncu vecnosti, ogledalo se u plavim nemanjickim ocima tog naseg mudraca i pisca, politicara i svetitelja, bez kojeg verovatno nasa herojska nacija ili ne bi danas uopste postojala, ili bar ne sa njenim danasnjim ovako izrazito rasnim odlikama". I malo dalje: "Zato, omadjijan njegovim spomenom, nisam se ovud odvajao od njegove licnosti kao izvanrednog svetitelja kojeg sam stavljao odmah posle Hrista".

On, koji je bio rođen u dedovini Svetoga Save, u oblasti, koja je najmladjem sinu velikoga zupana Nemanje, bila od roditelja namenjena da njome upravlja, u Ercegovini kojom je hodio mladi Knez Rastko Nemanjic, on je toga najsvetlijega Srbina, svoga zemljaka i nasega prvosvetitelja, sreo na svome ili njegovome putu, tek u dalekoj Palestini, u krajoliku iz sopstvene pesme:

**Golubica u suncu sinula,
Sa lisca kaplju svete arije...
Dva apostola tud su minula
S porukom sina ciste Marije.**

Odista, duboko sam uveren, da se u Svetoj Zemlji Jovan Ducic nije odvajao od Svetoga Save. I njega je Sveti zaljubio u Hrista, kao sto je to cinio i sada cini u svakome srbskome narastaju.

Na tome susretu sazdana je "crkva" Jovana Ducica. Hodajuci po pustinji Judejskoj, on to kaze u svome "Pismu iz Palestine": "Sve je ovde vecito i sve je ovde sveto", nije neobicno sto je tako silno mislio na Hrista, ali je uistinu basnoslovno i to sto je srbski pesnik doziveo, da mu sam bozanstveni Nemanjic, bude vodici putevima Bogocoveka! Odista, na velikim visinama Srbstva "mi put svoj znamo"... Kao sto vec osam stoleca suvereno vlada srpskom knjizevnoscju, milosrdno, starajuci se da i onima, na "stazama pored puta" otvori oci i um prosvetli Istinom, daj Boze da ovaj nas najsvetiji Srbin bude pratilac i onima koji upravljaju nasim drzavama.

Bio je vitez, "knez srbskih pesnika" Jovan Ducic, jer samo vitez nema sta da skriva. A ponajmanje, da samo za sebe ostavi, da sa svom srpskom bracom ne podeli najveću svoju radost, dane, u kojima se Gospod Hristos nastanio u srcu njegovome, milosrdnim posredovanjem prvoizabranoga i najklasicnijega Srbina, sinonima nase Otadzbine i Crkve, "izvanrednog svetitelja Hristovog", Svetoga Save.

(Odlomak iz eseja SUSRET Miodraga JANKOVICA)

U SABORNOJ CRKVI

POCAST VELIKOM PESNIKU

Beograd 19. oktobar 2000.- U velikoj sali SANU, na svecanoj sednici, danas u 12 casova, o delu Jovana Ducica govore Dejan Medakovic, predsednik SANU, Dragutin Vukotic, predsednik CANU i Novica Petkovic, predstavnik ANURS. Ducicevi zemni ostaci stizu na surcinski aerodrom u 15 casova. Povorka se potom krece ka Sabornoj crkvi, gde ce u 17 casova biti odrzana vecernja sluzba. Beogradjani ce moci da se poklone senima Jovana Ducica, a pisci ce biti u prilici da odaju pocast velikom knjizevnom pretku.

DUCIC STIGAO U TREBINJE

Svecana povorka sa posmrtnim ostacima Jovana Ducica stigla je oko 13 casova u Trebinje, gdje ju je docekalo vise desetina hiljada gradjana, crkvenih velikodostojnika i visokih politickih i vojnih funkcionera Republike Srpske.

Trebinje 22. oktobar 2000. Zemni ostaci velikog srpskog pesnika Jovana Ducica juce su, u ranim popodnevnim casovima, u pratnji patrijarha srpskog gospodina Pavla, svestenstva i brojnih srpskih pesnika i drugih visokih licnosti stigli u njegovo rodno Trebinje, gde ce zauvek pocivati na uzvisenju Crkvina iznad samog grada.

Time je posle punih 57 godina ispunjena pesnikova poslednja zelja da bude sahranjen na nekom od trebinjskih okolnih brda s kojeg se vidi celokupno njegovo Trebinje.

Polaganje Ducicevih zemnih ostataka u grobnicu u hercegovackoj Gracanici na Crkvini bice obavljeno danas pre podne, a taj cin, takodje po zelji pesnika, obavice devedeset petogodisnji prota Rade Vukomanovic.

Duciceve zemne ostatke na ulazu u Trebinje docekali su brojni Trebinjci i gradjani susednih hercegovackih opstina, kao i predstavnici javnog i kulturnog zivota Republike Srpske. Kovceg s Ducicevim posmrtnim ostacima, pracen litijom, prosao je ulicama Trebinja.

DUCIC I SLOBODA SU DOSLI ZAJEDNO

Zavrсноj ceremoniji prisustvovali dr Vojislav Kostunica, predsednik SRJ, zvanicnici iz Republike Srpske, Crne Gore, ugledne licnosti... Svetu arhijerejsku liturgiju sluzio patrijarh Pavle

Poslednja zelja naseg velikana Jovana Ducica ispunjena je u nedelju, posle 57 godina od pesnikove smrti, svecanim polaganjem kovcega s njegovim posmrtnim ostacima u hercegovacku Gracanicu u Trebinju.

Na zavrсноj ceremoniji prenosa i polaganja Ducicevog zemnog praha, u nedelju ujutru je svecanost pocela osvecenjem gracanickog hrama, ikonostasa i svetog prestola. Cin osvecenja obavio je Njegova Svetost Patrijarh Srpski Gospodin Pavle sa vise mitropolita, vladika i svestenstva Srpske pravoslavne crkve.

Sestocasovnoj ceremoniji prisustvovali su predsednik SRJ dr Vojislav Kostunica, potpredsednik RS Mirko Sarovic, predsednici Skupstine i Vlade, Petar Djokic i Milorad Dodik, predsednik Predsednistva BiH Zivko Radisic, bivsa predsednica RS Biljana Plavsic, ministar vera u Vladi Crne Gore Budimir Dubak... Na vecni pocinak Ducica je ispratilo vise desetina hiljada gradjana, uglednih licnosti, predstavnika konfesija iz ovog dela Hercegovine, RS, Srbije, Crne Gore i rasejanja.

Cin osvecenja hrama posvecen Blagovestima - danu kada je Ducic preminuo 1943. godine - pratila je litija oko crkve. Posle pripreme hrama za bogosluzenje, Svetu arhijerejsku liturgiju sluzio je poglavar SPC patrijarh Pavle sa crkvenim velikodostojnicima. Posebno je zanimljivo da je sasluživao 93-godisnji protojerej Rade Vukomanovic, jedan od retkih Ducicevih savremenika, koga je pesnik, prilikom podizanja spomenika Petru Petrovicu Njegosu u Trebinju 1938. godine, zamolio da sluzi liturgiju i njegovoj crkvi.

I ova, kao i najvaznija zelja pesnika da pociva u svom zavicaju, "u krasnoj crkvi nalik onoj u kosovskoj Gracanici", kako je zapisao u testamentu iz 1943. godine je ostvarena i zbog toga se sigurno, kako je naglasio patrijarh Pavle, "raduje njegova dusa". Pred kraj Svete arhijerejske liturgije, patrijarh Pavle je pricestio vernike. Prvi je svetu tajnu pricesca primio predsednik SRJ Vojislav Kostunica, a potom i drzavni funkcioneri RS, ktitor hrama, pesnici, clanovi porodice Ducic...

Trece i konacno Ducicevo staniste (pesnik je posle smrti sahranjen u Jeriji, SAD, odakle je pet meseci kasnije prenet u manastir Sveti Sava u Libertvilu, kraj Cikaga), obavljeno je u grobnici koja se nalazi na juznoj strani hrama. Iznad mermerne ploce na zidu, zlatnim slovima je napisano: "Jovan Ducic, pesnik". Vladika zahumsko-hercegovacki odsluzio je pomen i prelio vinom pesnikov grob.

Na duhovnoj akademiji "Ispunjenje Ducicevog zaveta", koja se potom odrzala u porti, od pesnika se oprostio akademik Matija Beckovic, podsetivsi da su Ducic i sloboda u nasu zemlju stigli zajedno. Vladika Grigorije je izgovorio poruku koju su djaci OS "Jovan Ducic" iz Cajetine ostavili na pesnikovom grobu: "Oprosti zbog dugog boravka u tudjini, pocivaj mirno na svojoj Crkvini". I kao sto rece pesnik Rajko Petrov Nogo, prenoseci reci Milovana Danojlica, "Ducic nas je cekao, nije mu se zurilo, imao je vremena".

Molitva za predsednika

U znak velikog priznanja i postovanja, crkveni velikodostojnici su za vreme bogosluzenja - u dva navrata - u uobicajenoj liturgijskoj molitvi za patrijarha Pavla, prisutne hristosluzitelje i mnogostradalni rod nas, pomenuli i "predsednika naseg Vojislava". U drugoj molitvi, pred kraj liturgije, mitropolig crnogorsko-primorski Amfilohije, pomolio se "za hristoljubivog predsednika naseg Vojislava i vlast Republike Srpske". Predsednik Kostunica je, podsetimo, prvi vodja drzave od Drugog svetskog rata koji je ucestvovao ne jednom bogosluzenju zajedno sa patrijarhom srpskim.

Ordeni

Sveti arhijerejski sinod odlikovao je ktitora hercegovačke Gracanice Branka Tupanjca, biznismena iz Cikaga, koji je poreklom iz Bileće, najvećim priznanjem SPC, ordenom Svetog Save Prvog stepena, dok je ordenom Svetog Save Drugog stepena nagrađen upravnik izgradnje hrama Mato Uljarević. Sinod je posebno zahvalio ranijem i sadašnjem episkopu zahumsko-hercegovačkom Atanasiju i Grigoriju.

Velelepni hram koji dominira na brdu Crkvine podno Leotara i vidi se sa svake tačke u gradu na Trebisnjici, verna je kopija manastira Gracanica u istoimenom selu na Kosovu i Metohiji. Pored crkve, na prostoru od više desetina kvadratnih metara, sagrađeni su zvonik, muzej, parohijski dom, amfiteatar i česma, što zajedno čini jedinstven kompleks dostojan divljenja. Poput kosmetske, i hercegovačka Gracanica, koju je projektovao Predrag Ristić, arhitekta iz Beograda, petokupolna je crkva sa naosom i oltarom dužine 16 a visine 12 metara.

Petar Pasić

MANASTIR

Čar zida manastir Svetih Arhangela,
Na vodi Bistrici dug hiljadu hvata;
Silni su mu stubi od albastra bela,
Temelji od srebra, zidovi od zlata.

Presto Patrijarhov od opala; presto
Carev od rubina, stoji na dva zvera;
Za deset vladika od bisera mesto;
Sto kedrovih stola za sto kaludjera.

Svud grčki mozaik i mletačka freska,
U oknima strazu straze arhangeli,
Iz svijeta svodova mirise i bleska.

A prvi put zvona zazvonice trista,
Kad iz Carigrada vrati se Čar smeli,
I teski mac spusti u podnožje Hrista.

J.D.

CRKVA I DEMOKRATIZACIJA

Demokratske ideje bile su za crkvu veliki izazov, ali se pogotovo u ovom veku pokazalo da se hriscanska nacela mogu bolje zastupati u demokratijama nego u autokratijama

Hriscanstvo se tokom svoja dva milenijuma postojanja susretalo sa raznim oblicima drustvenog poretka. Teokratija je bila izuzetak. Sam Isus Hristos je bio za podjelu vlasti na duhovnu i svetovnu. Crkva je drzala do odvajanja bozanskog od zemaljskog. Drzava je smatrana darom Bozijim, ali ona je znala biti i "zver iz bezdana". Ideja demokratije, iako jos anticka, tek tokom poslednja dva veka dozivlja ozivotvorenje u modernom obliku koji je obuhvatniji i temeljniji nego u prastarim vremenima.

Crkvi je ta ideja dugo bila neprihvatljiva, po posledicama nepredvidiva. Revolucije su bile prlicno surove, prema crkvi pogotovo, Francuska, kao i mnogo kasnije Oktobarska revolucija, imala je i pecat antiklerikalnosti, ateizma i sekularizacije. Takvih problema nije bilo sa miropomazanim i krunisanim vladarima koji su se zakleli na evandjelju, vladajuci po "milosti Bozijoj", a ne po "volji naroda". Monarsi su, uostalom, bili vernici crkve. Stremili su da sa njom nemaju sukobljavanja. U Vizantiji se tezilo harmoniji izmedju crkve i drzave sto je retko uspevalo. Crkva je od osamdesetak vladara Konstantinopolja samo dvanaestoricu proglasila svetim.

Glas naroda - glas Bozji

Demokratske ideje bile su za crkvu veliki izazov, ali se pogotovo u ovom veku pokazalo da se u demokratiji hriscanska nacela mogu i bolje zastupati nego u autokratijama. Demokratija nije u suprotnosti sa monarhijom. To pokazuje danas primer svih evropskih monarhija i knezevina.

Crkva prihvata suverenitet naroda (glas naroda - glas Boziji), parlament, podjelu vlasti, politicke partije. U demokratiji se interesi usaglasavaju i konflikti resavaju nenasilno, bez maca, sto odgovara hriscanskom ucenju. Garantuje se potpuna sloboda veroispovesti i prihvata konstruktivna uloga crkve u drustvu. Demokratija nije stanje vec proces kome crkva daje svoj znatan doprinos zalaganjem za mir, pravdu, vladanje zakona (pravna drzava), slobodu, dostojanstvo svakog pojedinca, ljubav prema bliznjemu, sluzenju drugima i zajednici.

Ono sto Bozije zapovesti traze od vernika dobro je za svako drustvo. To je dobrim delom ugradjeno u sva zakonodavstva. Crkva je po svojoj prirodi "advokat" ne samo vernika vec svakog gradjanina, ona se "mesa" u politiku zahtevajuci od drzave da postuje gradjane i pomaze ljudima u nevolji - sirocadima, bolesnima, ostarelima, potlacenima. Ispraviti nepravde bez osvetoljubivosti

Pred nasom zemljom je mukotrpan proces demokratizacije. Crkva ne trazi da presudjuje nego da pomaze u usaglasavanju raznih prisutnih interesa ka postizanju opsteg dobra. Ne moze joj se osporavati njeno insistiranje na svetosti braka i porodice, zivota zacetog, a jos nerodjenog deteta. Zalaganje za pravicnost u ekonomiji kako profit ne bi zanemario coveka jer je on stvaralac, a ne najamnik. Imetak se ne moze sticati iskoriscavanjem drugih, vec radom i

poslovnom pronicljivoscu. Crkva prema vlastima, u demokratiji takodje, mora imati konstruktivnu saradnju, ali i kritičnost. Politicari i sami to treba da zele. Jedan od uslova da Crkva kod nas ostvari ulogu je denacionalizacija njene imovine kako bi mogla da odrzava hramove, izdrzava crkveno skolstvo, obavlja haritativni rad. U skolstvu treba uvesti veronauku kao obavezan ili fakultativan predmet.

Nema raznih demokratija. Nje ima ili nema, primenjiva je za sve kulture ma koliko one medjusobno bile razlicite. Pri demokratizaciji mnogih drzava evropskog Istoka ili Latinske Amerike, crkve su bile od velike pomoci. Doprinele su da se spreči stihija i da plodovi napretka budu pravednije rasporedjeni. Crkve nisu trazile da budu arbitri, niti da steknu status privilegovane institucije. U demokratizaciji treba iskazati strpljenje, predanost, pozrtvovanost, ispravljanje ranijih nepravdi bez osvetoljubivosti. Crkva ne trai da se nedela, nepravda, zlocini iz perioda autokratije zaborave, pojedinci treba da odgovaraju za bezakonje, a Crkva doprinosi stvaranju klime izmirenja i zalecenja rana proslosti. U demokratizaciji je mnogo posla za sve, obnavlja se svako ponaosob i drustvo u celini. Mukotrpnije i sporije je obnavljati nego razarati. Crkva je svakako spremna, pa i obavezna da demokratizaciji da svoj doprinos.

Zivica TUCIC

ZIMSKI PASTEL

Zgurena na snegu seoska kapela
Zebe usred groblja. Nebesa su bela.
Niotkud ni vetra da se javi sumom,
i zaplace gdegod za krstom, za humom.

Niti smrzlo zvono cas da kucne koji,
Ukoceno, mirno, jos skazaljka stoji,
Pokazujuc tako sred doline neme
Sat, kada je najzad umrlo i vreme.

J.D.

PREMA IZVESTAJU DELEGACIJE RASKO-PRIZRENSKE EPARHIJE

Na podrucju Prizrena zivi samo 117 Srba, od 8.467 koliko ih je bilo do dolaska medjunarodnih mirovnih snaga u junu proslave godine, navodi se u izvestaju - danas predocenom Tanjugu - delegacije Rasko-prizrenske eparhije posle obilaska Prizrena, Velike Hoce, Orahovca i Sredacke Zupe. U izvestaju je precizirano da u gradu Prizrenu zivi 108 Srba, ukljucujuci 27 u Bogosloviji, koju danonocno cuvaju snage Kfora, a u naselju "Ramiz Sadiku" ima devet Srba. U celoj Sredackoj zupi zivi 122 Srba opkoljenih transporterima. Kfora i neprijateljskim okruzenjem lokalnih Siptara. U selu Musnikovo od 122 Srba ostalo je 66, u Bogosevcu sest, a bilo ih je 249, u Gornjem Selu 11 od 52, u selu Lokvice od 15 ostalo je cetvoro, u Drajcicu 33 od 130, u Planjanu devet od 15, a u selu Vrba preostale su samo dve starije osobe i jedno srpsko dete. U Gornjoj Mahali na podrucju Orahovca ostala je 541 osoba srpske nacionalnosti u 190 domova. Medju njima je 130 dece, koja zive kao u zatvoru, okruzeni Siptarima i "cuvarima" - nemackim i holandskim vojnicima Kfora. Pre rata u Orahovcu je zivelo vise od 2.500 Srba. U Velikoj Hoci ostalo je 685 Srba od 1.600. U selima Opterusa, Zociste i Ratimlje vise nema Srba, konstatovano je u izvestaju.

SIPTARI SVE DALJE OD NEZAVISNOSTI

BEOGRAD - Ulazak Srbije u drustvo demokratskih evropskih drzava skinulo je zelju kosovskih Siptara za nezavisnoscu s liste jednog od prioriteta Zapada. Posle demokratskih promena u Srbiji, i medju samim Siptarima postavlja se pitanje da li je dosao kraj njihovom separatizmu. Posle svega sto se dogodilo, a narocito posle sastanka predsednika Kostunice s liderima evropskih zemalja u Bijaricu, cak i samim vodjama siptarskog separatistickog pokreta postalo je jasno da im nezavisnost izmice iz ruku. Na ovo im je ukazao i sef Unmika Bernar Kusner kojih ih je citavih 16 meseci, koliko boravi u juznoj srpskoj pokrajini, podrzavao u svemu, pa i u teroru i genocidu koji su sprovodili nad Srbima. Kusner je svoje prestrojavanje iskazao protekle sedmice u Skoplju recima da je "nadlezan za implementaciju Rezolucije SBUN 1244 u kojoj se uopste ne spominje nezavisnost Kosova". Zasto nije radio ono za sta je nadlezan, drugo je pitanje.

Ode sanak pusti

Dok je njihov zajednicki omiljeni neprijatelj Slobodan Milosevic bio na vlasti, Siptari su za stremljenje ka nezavisnosti imali odobravanje, razumevanje, cak i podrsku lidera pojedinih zapadnih zemalja. Izborom Kostunice stvari su se promenile. I dosadasnji saveznici stavljaju im na znanje da oni vise ne mogu da racunaju na snaznu podrsku Zapada za ostvarenje svojih separatistickih ambicija. Ipak, Siptari se spremaju za svoje lokalne izbore, a sve u nadi da ce, ako ne dobiju nezavisnost, ono bar, kako tvrdi izvor "Glasa" blizak siptarskim politickim vodjama, izboriti se da Kosovo postane nezavisna treca jugoslovenska republika. Kosovo u sastavu Srbije, prema recima naseg sagovornika koji zeli da ostane anoniman, bio bi definitivni kraj snu o drzavi kosovskih Siptara. S Kosovom, kao trecim republikom, sanse da kroz koju godinu postanu nezavisni bile bi dosta realne. Njima bi u ovom trenutku odgovarala i formalno nezvanicna ideja Karla Bilta o integracijama u regionu koju je bivsi makedonski predsednik Kiro Gligorov shvatio kao "probni balon" za buduce preuredjenje Balkana. I u tome Siptari vide sansu da se, ostajuci zvanicno u granicama Jugoslavije, preko nje integrisu sa onim delovima Crne Gore, Grcke, Makedonije i juzne Srbije s kojima, uz Albaniju planiraju da stvore veliku Albaniju.

Lj. Staletovic

VLADIKA ARTEMIJE POZVAO KOSTUNICU

GRACANICA (Beta) - Vladika rasko-prizrenski Artemije pozvao je predsednika Kostunicu da s predstavnicima DOS-a sto pre zakaze susret svih politickih predstavnika kosovskih Srba i da ih politicki ujedini. Vladika, koji je i predsednik Srpskog nacionalnog veća Kosova i Metohije, u pismu trazi od njega da "sto pre organizuje sastanak svih relevantnih politickih snaga kosovskometohijskih Srba u cilju jasnog definisanja zajednicke strategije i interesa drzave Srbije i SRJ kao i gradjana koji zive na podrcju juzne srpske pokrajine". U pismu vladika navodi da do sada odgovarajuci uslovi za stvaranje zajednicke platforme nisu postojali, buduci da nije postojala demokratska vlast koja bi stala iza drzavnih interesa i delovala kao koheziona snaga. Kosovski Srbi najavili ucesce na republickim izborima. Potvrda da je Kosovo deo Srbije.

J. T.

IZVESTAJ OEBS-a O KRSENJU ZAKONITOSTI NA KOSMETU

Pristina, 18. oktobra (Tanjug-AFP)

Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) ostro je danas kritikovala sudski sistem na Kosmetu koji su uspostavile Ujedinjene nacije (UN), tvrdeci da su tamosnji Srbi najcesce zrtve kršenja i nepostovanja zakona.

"Protivzakonita hapsenja, diskriminatorski tretman zatvorenika u zavisnosti od njihovog etnickog porekla, kršenje ljudskih prava"... pokazuju nedostatke sudskog sistema na Kosovu koji su uspostavile UN, navodi se u danas objavljenom izvestaju OEBS-a.

U tom dokumentu, koji pokriva period od 1. februara do 31. jula 2000. godine, istice se da su "UN, za manje od godinu dana, uspele da gotovo od nule izgrade sudski sistem", ali da taj "sistem, sto se tice njegove pravcnosti i efikasnosti, u mnogim oblastima zahteva poboljsanje".

Na 89 stranica u dokumentu OEBS-a se govori o "kršenju postojećih zakona" na Kosovu i "povredi prava coveka", posebno kada je rec o hapsenju i zatvaranju ljudi. Tako se u dokumentu isticu slucajevi protivzakonitog pritvaranja ljudi, koje traje po nekoliko meseci, do godinu dana, bez njihovog izvodjenja na sud. "Ta kršenja zakona najcesce pogadjaju Srbe", istice se u izvestaju OEBS-a i zakljucuje da je "test o nepristrasnosti doziveo neuspeh". U istom izvestaju se objasnjava da je uzrok nedostatka pravcnosti u sudskom sistemu na Kosmetu to sto "znacajan broj sudija su vecini Albanaca) i istraznih sudija nije radio od 1989. godine i sto ne poznaju zakone zasnovane na ljudskim pravima". Sudski sistem na Kosmetu karakterise takodje i pretezan uticaj sudija Albanaca, istice OEBS. Na Kosovu nedostaju izmedju ostalog i medjunarodne sudije, bez obzira sto je njihov uticaj tokom sudjenja ogranicen, posto oni imaju samo jedan glas u sudskom vecu od pet sudija. Posledica toga da se optuzeni tretiraju nejednako, navodi se u izvestaju OEBS-a. Prema podacima UN, na Kosmetu trenutno ima devet medjunarodnih i 405 lokalnih sudija od kojih su manje od deset njih Srbi.

PRONADJEN LES FRANCUSKOG VOJNIKA

PRISTINA 20.10.- U severnom, srpskom delu Kosovske Mitrovice, pronadjen je les jednog francuskog vojnika, saopstio je juce Kfor. Telo vojnika, s ranama iz vatrenog oruzja, pronadjeno je preksinoc u blizini tri solitera nastanjena uglavnom Albancima, rekao je portparol Kfora major Stiven Sapel.

VLADICICA

Ovde lezi Despa, vladicica, zena
Vojvode Dragosa...zive dvaest leta...
Skutonosa svetle Carice i njena
Druga u vrlini i divljenju sveta.

Jos ne vide carstvo tih azdija; niti
Vizant tih bisera; nit setnije zvuke
Izvi ko na harfi; nit mogase biti
Sneg na Ril u belji nego njene ruke.

Ali uvek tuzno bese srce Despe...
Podari ikone crkvi Arhangela,
Zlatne kandelabre Precistoj kod Prespe,

Dva tovara blaga i dvadeset sela
Crkvi u Lesnovu... Sklopi oci setne
U ishod ustapa, jedne noci letnje.

J.D.

SAHRANJEN MILAN KUREPA

BEOGRAD 20. oktobar 2000. - U Aleji velikana na Novom groblju sahranjen je akademik, naucnik, profesor univerziteta i clan Otpora dr Milan Kurepa.

Fizicar i covek koji je zeleo "ovaj narod da vidi na putu k slobodi i blagostanju". I u tu ideju ugradjivao celog sebe, ali to vreme, nazalost, nije docekao, govornice su juce njegove kolege dok su mu odavale poslednju pocast.

Profesor Milan Kurepa, dopisni clan SANU, pripadao je eliti, eliti po znanju, po radu, po pameti, zapisao je njegov kolega,

MITROPOLIT PROTIV NEZAVISNOSTI

Podgorica 19. Oktobar 2000.- Crkvena opština Cetinje demantovala je vest da je mitropolit crnogorsko- primorski Amfilohije "istakao da ce priznati samostalnu Crnu Goru". U saopštenju prosledjenom agenciji SRNA navodi se da je mitropolit Amfilohije na pitanje da li ce priznati samostalnost Crne Gore, ako narod to izgleda, doslovno odgovorio: - Crkva je starija od svih granica. Volja naroda je volja Bozja. Mislim da jos uvijek ne postoje uslovi u Crnoj Gori da se cuje istinski glas naroda, a to je glas za koji crkva ima sluha. To se dokazuje vec 2.000 godina. Uloga Crkve je da objedinjuje, da povezuje, da spaja, da miri, da prevazilazi granice, Crkva je Vaseljenska".

Gracanica, Beograd - Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije najavilo je mogucnost da kosovski Srbi ucestvuju na republickim izborima krajem decembra.

"Imajuci u vidu da izlazak na republicke izbore afirmise cvrst stav kosovsko-metohijskih Srba da je Kosovo deo Srbije i SRJ, kao i da poboljsanje uslova zivota i slobode ne zavisi mnogo od nove vlasti u Beogradu, koja ne snosi odgovornost za ono sto se sada desava na Kosovu, moguće je očekivati izlazak svih politickih snaga kosovskih Srba na izbore", saopstilo je SNV Kosova i Metohije.

U saopštenju je demantovana tvrdnja Bernara Kusnera , sefa Civilne misije UN, koji je u Zagrebu izjavio da "kosovski Srbi ne izlaze na lokalne izbore zato sto im je to bilo naredjeno iz Beograda i da sada jedan deo Srba trazi da izadje na izbore". SNV podseca da najveći broj Srba neće učestvovati na predstojećim lokalnim izborima na Kosovu zbog nepostojanja osnovnih uslova bezbednosti i nepostovanja ljudskih prava koje je Misija UN na Kosovu trebalo po Rezoluciji 1244 da obezbedi pre pocetka izbora. "Rezim Slobodana Milosevica nije dozvolio registraciju srpskih izbeglica na teritoriji uze Srbije tako da sa dve trecine srpskog naroda van Kosova i Metohije i bez mogucnosti da i on ucestvuje u registraciji i izborima, nije bilo moguće prihvatiti registraciju i ucesce na izborima samo 100.000 kosovskih Srba", istice se u saopštenju.

KONFERENCIJA ZA NOVINARE KONGRESA SRPSKOG UJEDINJENJA DIJASPORA TRAZI PRAVO GLASA

Ljudi u dijaspori zele da dobiju aktivno i pasivno biracko pravo i mogucnost da se aktivno ukljuce u politicke i ekonomske procese u zemlji. - Sredinom septembra iduce godine u Srbiji ce biti odrzana 12. skupstina Kongresa srpskog ujedinjenja - Posle 13 godina nasilja, koje je Milosevicev rezim forsirao, ova "plisana revolucija", uz jedan ili dva bagera, zavrсила se bez očekivanih ljudskih zrtava. Ona je sprovedena na nacin koji je potpuno u skladu sa normama u civilizovanim zemljama - izjavio je dr Dusan Batakovic, istoricar na jucerasnjoj konferenciji za novinare, odrzanoj u prostorijama Kongresa srpskog ujedinjenja u Beogradu, prenoseci zakljucke Jedanaeste skupstine Kongresa srpskog ujedinjenja koji je petog, sestog i sedmog oktobra odrzana u Torontu.

Naglasavajuci da je kanadski skup protekao u slavljenskoj atmosferi, uz brigu kako ce se situacija u Beogradu dalje razvijati, Batakovic je rekao da su ucesnici Skupstine zauzeli stav da Milosevic i predstavnici njegovog rezima moraju da budu izvedeni pred lice pravde, a da se, sto se tice Kosova i Metohije, sada u liku predsednika Kostunice pojavljuje kredibilan pregovarač koji ovo pitanje može da pokrene bez opterećujućih hipoteka.

Izrazavajuci uverenje da ce demokratska, ekonomski jaka i kulturno prestizna Srbija biti tacka sabiranja svih Srba i svih susednih naroda, Batakovic je i ovom prilikom ponovio zelju dijaspore da dobije pravo glasa, odnosno aktivno i pasivno biracko pravo, i mogucnost da ucestvuje u politickim i ekonomskim procesima u zemlji.

Rade Simovic iz Toronta, clan Kongresa srpskog ujedinjenja rekao je da ce investiciona ulaganja u zemlju biti pre pojedinačna nego kolektivna, ali da i dalje ima ljudi koji hoće da pruže humanitarnu pomoć i da jedan od nasih ljudi zeli da u Srbiji izgradi bolnicu za decu obolelu od raka.

Kako se juce culo 12. skupstina Kongresa srpskog ujedinjenja bice odrzana sledece godine, polovinom septembra u Srbiji, jer je od osnivanja, od pre deset godina, zelja clanova Kongresa srpskog ujedinjenja da se Skupstina odrzi u slobodnoj Srbiji.

Lj. Milosavljevic

HRISCANSKO PROLECE

Vidik se krvlju sav zarubio,
Prvi kos peva tanko i tanje.
Azdaju sveti Djordje ubio,
Srebrnim kopljem bas u svitanje.

Kraj crkve cempres crn zagustio,
Hristovo jagnje ovca rodila,
I sveti Marko orla pustio,
I sveti Todor svog krokodila.

Golubica u suncu sinula
Sa lisca kaplju svete arije...
Dva apostola tud su minula
S porukom sina ciste Marije.

Kraj reke zrnce beli krinovi,
Pada snop zraka s neba sredine:
I sja oreol vecni i novi
Jagnjeta sto gre preko ledine.

Srbi obisli groblje u juznoj Mitrovici

NASTAVAK SKRNAVLJENJA SRPSKIH GROBOVA

Kosovska Mitrovica - Oko 150 srba iz severnog dela Mitrovice posetilo je u subotu, uz pratnju Kfora, pravoslavno groblje u juznom, iskljucivo Albancima naseljenom delu grada. Mitrovicki Srbi su poslednji put obisli grobove svojih bliznjih u maju ove godine, uprkos stalnim zahtevima Kforu. Oni su preneli izvestacu Bete da su zatekli stotinak novo porusenih i oskrnavljenih spomenika, podsecajuci da su prilikom prethodnog obilaska groblja ustanovili da je poruseno 300 spomenika i krstaca. Prema njihovom svedocenju, "sve bronzane biste sa groblja su odnete, kao i sva slova sa spomenika", bilo da su poruseni ili ne.

Groblje je zapusteno - zaraslo u korov, na njemu je razbacano smece i iznosena garderoba. (Beta)

Unmik i Kfor pomno prate situaciju u Srbiji

ODJEDNOM SHVATAJU SRBE

BEOGRAD - Demokratske promene u Srbiji izazvale su veliku paznju pripadnika Unmika, Kfora i predstavnika ostalih medjunarodnih organizacija koje se nalaze na Kosovu i Metohiji. Interesantno je da su, kako za " Glas" kaze predsednik IO SNV Kosovske Mitrovice Oliver Ivanovic, posebno zainteresovani za odnose Srpskog nacionalnog veka sa predstavnicima vlasti u Beogradu i sta ocekuju od njih.

- Mi im odgovaramo da Srbi ocekuju promenu stanja nabolje i sprovedjenje Rezolucije SB UN 1244. Pre 5. oktobra bili smo u izuzetno nepovoljnoj situaciji. Protiv sebe smo imali albanske ekstremiste koji su, nezadovoljni do sada sprovedenim etnickim ciscenjem, nastojali da " progutaju" srpske enklave. Pripadnici Kfora dosli su na Kosovo i Metohiju nespremni za mirovnu misiju ove vrste, na stanje koje su zatekli i sa predrasudama o Srbima, sto je jos vise otezavalo nas polozaj. Najzad, tu je i Unmik koji je, u nameri da unisti Milosevicev rezim, radio protiv ovdasnjih Srba - isticie Ivanovic.

U proteklom periodu SNV nije bila u dobrim odnosima s vlasцу.

- Najgore od svega bila je cinjenica da smo protiv sebe imali i nasu drzavu. S obzirom da nisu imali uticaj na nas, radili su logikom " bolje je unistiti ih, nego im pomoci". Iako je bilo ocigledno da iza sebe imamo veliki broj naroda, vlast je nastojala da nas ocrni, ali nisu uspeli - naglasava naš sagovornik.

Sada je, prema recima Ivanovica, situacija drugacija. Vlast nije protiv SNV, a predstavnici Kfora i Unmika shvataju polozaj Srba.

- Mnogo toga se izmenilo kako u ponasanju, tako i u razmisljanjima predstavnika medjunarodne zajednice koji sada cesce govore i o stvaranju uslova za povratak Srba. Naravno, za to treba stvoriti bezbednosne, ali i druge uslove, sto ce biti posao, pre svega, onih koji su tu da obezbede mir - naglasava Ivanovic.

KUSNER PROTIV POVRATKA VJ I POLICIJE

Sef Unmika Bernar Kusner izjavio je pre dva dana da je "glupo da se na Kosovo vracaju vojska i policija jer ce Kfor, koji ce ostati najmanje 20 godina, morati da ih cuva".

Ova izjava nije izazvala uznemirenje medju kosovskim Srbima, niti ih je iznenadila jer Kusner, dok je tu, mora da se " udvara Albancima". U minulih 16 meseci Unmikova administracija stvarala je uslove za nezavisnu drzavu kosovskih Albanaca.

Ivanovic podseca da su, suprotno Rezoluciji UN, ustanovljene nove licne karte, pasosi i vozacke dozvole, uvedena carina, vojska koja je formirana od separatisticke OVK, Kosovski policijski korpus i niz drugih institucija koje bi radile na pripremanju za stvaranje nezavisne drzave Kosovo.

Ruski predsednik Putin najavio za ovu nedelju

KOSTUNICA DOLAZI U MOSKVU

MOSKVA (Tanjug) - Predsednik Rusije Vladimir Putin objavio je u ponedeljak da ce se tokom ove sedmice sastati u Kremliju sa jugoslovenskim predsednikom Vojislavom Kostunicom i naglasio da "Rusija ima odgovarajuci program razvoja odnosa sa Jugoslavijom".

Predsednik Putin je vest o skorasnem susretu sa Kostunicom saopstio novinarima uoci redovnog susreta u ponedeljak sa celnim ljudima ruske vlade u Kremliju. Rusija je, kako se isticie u Moskvi, bila prva drzava koja je priznala izbornu pobedu predsednika Kostunice.

To se dogodilo pocetkom oktobra kada je, po nalogu Putina, u Beogradu boravio sef ruske diplomatije Igor Ivanov koji se tada susreo sa novim predsednikom SRJ Kostunicom i tom prilikom mu cestitao izbornu pobedu, isticie se u Moskvi. Putin i drugi ruski zvanicnici su u poslednje vreme vise puta naglasavali spremnost Rusije za dalji razvoj svestranih politickih, ekonomskih i svih drugih odnosa sa Jugoslavijom.

Ruski predsednik i njegovi najblizi saradnici su pri tom naglasavali cvrst stav Moskve koja se dosledno zalaze za ocuvanje suvereniteta i teritorijalne celovitosti SRJ. Moskva trazi hitno i potpuno ukidanje svih sankcija protiv Jugoslavije i njen povratak u sve medjunarodne organizacije.

MOGUC POVRATAK PROGNAHNIH

BEOGRAD - Predsednik SRJ Vojislav Kostunica razgovarao je u ponedeljak u Beogradu sa predstavnicima Srba sa severa Kosova o situaciji u toj pokrajini posle demokratskih promena u Srbiji, opstanku srpskog stanovnistva u pokrajini i povratku oko 200.000 prognanih Srba.

Delegaciju Srpskog nacionalnog veca iz Kosovske Mitrovice cinili su Oliver Ivanovic, Marko Jaksic, Milan Ivanovic i Nikola Kabasic. Posle skoro jednocasovnog razgovora sa predsednikom Kostunicom, predsednik Izvrsnog odbora SNV iz Mitrovice, Oliver Ivanovic, izrazio je nadu da ce kosovski Srbi sa novim predsednikom i vladom biti u mogucnosti da realizuju proces povratka prognanih.

U razgovoru s novinarima Ivanovic je naglasio da se "jos ne moze" govoriti o povratku svih prognanih Srba, vec o akcijama koje ce biti preduzete tokom iduce godine. Ivanovic je kazao da su clanovi delegacije SNV sa severa Kosova sa predsednikom SRJ razgovarali ne samo o pritvorenim i kidnapovanim Srbima, vec i o albanskim zatvorenicima u Srbiji.

- Savezna vlada, posle formiranja, trebalo bi da resi redom sva ta pitanja. Trebalo bi formirati i posebno ministarstvo za Kosovo, ili bar odeljenje unutar nekog ministarstva, jer je za kosovske Srbe vazno da imaju ljude na koje mogu da se oslone - rekao je je Ivanovic naglasivsi da je na Kosovu moguće ostvariti srpsko jedinstvo.

"Bota sot": Kosovo nece postati treca republika

S BEOGRADOM SAMO O NEZAVISNOSTI

PRISTINA (Beta) - Pristinski dnevnik "Bota sot" pise da ideja da Kosovo postane treca republika ne potice od americke administracije jer je, kako tvrdi, ta opcija za resenje buduceg statusa pokrajine "proslost".

"Jugoslovenska federacija za mene vise ne postoji, nju je 1991. godine ubio Milosevic, optuzen za ratne zlocine na Kosovu", izjavio je, prema navodima lista, sef kancelarije Medjunarodne krizne grupe za Kosovo Luis Sel.

On je, kako navodi list, rekao da stoga nema nikakvog smisla da se razgovara Kosovu kao trecjoj republici unutar te "nepostojece" federacije. Posle buducih opstih izbora na Kosovu bice izabrani legitimni predstavnici kosovskih Albanaca koji ce sa vlastima u Srbiji pregovarati o nezavisnosti Kosova, zakljucuje "Bot sot".

Drugi pisu: "Berliner morgenpost"

HOMBAH: "OZLOJEDJEN SAM SPOROSCU EU"

U ponedeljak objavljenom intervjuu nemackom dnevnom listu "Berliner morgenpost", nemacki diplomata i koordinator Pakta za stabilnost jugoistocne Evrope Bodo Hombah posle nedavne posete Beogradu govori o ulasku SRJ u Pakt, sporosti Evrope u pruzanju pomoci i planovima za ulaganje u privredu Jugoslavije. Prenosimo izvode iz intervjua.

Kao koordinator za Balkan zelite da stabilizujete Jugoslaviju, koliko poverenja imate u predsednika Kostunicu?

- On je pouzdan partner.

Da li politiku prema Balkanu vodite bez dogovora sa EU?

- Ne, dogovorio sam se sa vladama clanica EU da vecprekosutra u Bukurestu primimo Jugoslaviju u Pakt za stabilnost. Ona se vec pismeno obavezala na postovanje svih nacela Pakta. Srbi ce, dakle, biti primljeni i onda uzivati dodatnu pomoc.

Kakav je doprinos Pakta za stabilnost?

- Jedan od prvih operativnih koraka bice sastanak sa 45 predstavnika srpskih gradova. Kao sto je to slucaj izmedju Dortmundu i Novog Sada, uspostavice se nova partnerstva medju gradovima u cilju pruzanja humanitarne pomoci. Za to ce novac doci od nemacke vlade.

Ko je odgovoran u Briselu za sporo pritanje pomoci, mozda generalne direkcije EU?

- Odgovorna je birokratija u komisijama koja ne prihvata politicke smernice. Ali

uzdam se da ce Paten izboksovati brzi pocetak programa za Jugoslaviju.

Sta ce onda biti sa 2,3 milijarde evra EU koji su obecani u Bijaricu?

- Imam previse iskustva da bih u tom pogledu bio optimistican...

Koji su projekti jos potrebni Jugoslaviji pored saradnje medju gradovima?

- Kao clan opozicije, profesor Labus je kljucna figura, trzisno orijentisan, savremeni ekonomista. On je od pocetka Pakta nas strucnjak u Srbiji. On i mi odavno imamo spremne planove u oblasti energetike i infrastrukture. Mozemo pomenuti sve potrebe: energetika, mostogradnja, obnova industrijskih pogona.

Koje ce industrijske grane doci prve na red?

- Elektrane, jer su osnov svega. Situacija je dobra, jer me je poslednjih deset dana kontaktiralo vise predsednika upravnih odbora i banaka nego cele prethodne godine. Oni pitaju: gde mozemo da investiramo, a ja im kazem: ko zakasni za Jugoslaviju, bice sam kriv.

Koliko ce se investirati?

- Bez skromnosti mogu da kazem da Istocnoevropska banka u Londonu polazi od toga da su se zahvaljujuci Paktu za stabilnost strane investicije u jugoistocnoj Evropi udvostrucile na 6 milijardi evra u 2000. godini. Odavno mi je bilo jasno da ce se smena u Beogradu odvijati bez nasilja. Vec pre nekoliko meseci telefonirali su mi srpski generali, policijski oficiri i ekonomisti, koji su se distancirali od Milosevica.

...dakle Kostunica ostaje stabilan...

...ako mu pomognemo.

Upozorenje iz Veka za demokratske promene u Srbiji

STATUS KOSOVA USKLADITI SA ODLUKAMA IZ RAMBUJEA

Predsednik Veka za demokratske promene u Srbiji dr Dusan T. Batakovic upozorio je juce da u medjunarodnoj zajednici postoje razmisljanja da "Kosovo postane treca republika" u okviru Savezne Republike Jugoslavije.

"Na taj nacin moze se napraviti kompromis izmedju zelje Srba da Kosovo ostane u Srbiji i zelje Albanaca da ono bude samostalna drzava", rekao je Batakovic i napomenuo da je u interesu da Kosovo ostane u neakvoj vezi sa Jugoslavijom, a da stepen njegove samostalnosti treba uskladiti sa onim sto je odredjeno u Rambujeu.

Batakovic je na konferenciji za stampu podsetio da status te pokrajine zavisi od stava Crne Gore jer je, prema Rezoluciji UN 1244. Kosovo vezano za teritoriju SRJ, a ne Srbije, pa u slucaju da se Crna Gora otcepi ono automatski postaje nezavisna drzava.

Prema njegovim recima, sada je neophodno uspostaviti minimalnu zastitu svake etnicke zajednice i spreciti kolektivnu odmazdu nad nealbanskim stanovnistvom.

Kao najvaznije zadatke nove vlasti u SRJ, Batakovic je naveo izgradnju pravne drzave, demokratskih struktura i trzisne ekonomije, kao osnovnih preduslova za dalji razvoj zemlje.
